

Tematiskā darba grupa " SASNIEDZAMĪBA"

Vidzemes plānošanas reģiona Attīstības programmas 2021.-2027. izstrādes ietvaros

KOPSAVILKUMS

05.03.2021.

Rīcības virziens 1) Videi draudzīga mobilitāte

Ietekme 2027 <i>Realitāte, ko vēlamies pieredzēt 2027.gadā</i>	attīstās tehnoloģijas un cilvēkiem ir izvēle	videi draudzīga infrastruktūra	sabiedrisko transporta pakalpojumu attīstība - laba alternatīva privātajam auto	Digitālie risinājumi, pie nosacījuma, ka ir kvalitatīvs interneta pārklājums, tehnoloģijas
	ir valsts atbalsta programmas auto iegādei. Jāņem vērā, ka e-auto nav savstarpēji salīdzināmi; iepriekš iegādātie ir jau veci	kur vien iespējams, dzelzceļš ir mugurkauls - popularitāte aug, ērts pārvietošanās veids	var kombinēt pārvietošanās veidus no punkta A līdz B; pastāv transportlīdzekļu dažādība IR IZVĒLES IESPĒJA	izmantojot vairāk e-pakalpojumus, nav nepieciešams kaut kur braukt
	Iedzīvotāji izvēlas auto ar visaugstāko lietderības koeficientu	[auto]transporti ir pēdējā izvēle		Vidzemē iedzīvotājiem ir izcilas digitālās prasmes
	elektromobilijai [k]ūst par normu - drīz vien citādus auto arī nepiedāvās; ES politikas rezultātā	velo ir viens no būtiskiem mikromobilitātes elementiem. bet jāpieskata infrastruktūra - t.sk. novietnes		interneta nodrošinājums un iedzīvotāju prasmes, kas ļautu orientēties piedāvātajos digitālajos risinājumos.
	attīstīta mikromobilitāte; ir koplietošanas rīki	ērti ar kājām		Iedzīvotāji ir informēti par iespējām
	uzlādes vietas ir ne tikai auto, bet arī velo. uzlādes stacijas, par kurām domā ne tikai valsts, bet arī komersanti	pārdomāta, ērta, droša, savstarpēji savienota veloceļu sistēma starp novadiem / pašvaldībām. jāņem vērā, ka maršruti nebūtu jāiet pa lielajām šosejām		piemēram, risinājums - vienota biļešu sistēma - man ir iespēja ērti un attālināti iegādāties brauciena biļeti, elastīga sistēma
	atteikšanās no 1.paaudzes degvielas (šķidrās), tā vietā biometāns. Resurss - lauksaimniecība, atkritumi (nākotnē pārpalikumu jāēg pilna izmantošana) mainās braukšanas paradumi			
Iesaistītie	Iedzīvotāji	Iedzīvotāji	Iedzīvotāji	Iedzīvotāji

<i>Kam un kā tas palīdzēs?</i>	Pašvaldības	pašvaldības	tūristi	pašvaldības
	ja ir citi risinājumi, ieguvējs ir jebkurš auto īpašnieks (un kuram nepieder)	reģionam jāklūst par koordinatoru		uzņēmēji
	komersanti, tostarp mazie, kuru rīcībā ir novecojoši transportlīdzekļi, kurus izmanto darba vajadzībām	bērni, ģimenes (pārvietojas ikdienas vajadzībām ar velo)		
	Tūristi	tūristi		
Izmaiņas Kam jāizmainās, lai notiktu vēlamais?	individualizēta pieeja (atrod risinājumu konkrētai situācijai; informē "personiski")	jāuzlabo plānošana - trūkst dokumentu specifiskiem jautājumiem; jādefinē rādītāju apmērs, kas tiks sasniegts kaut ko īstenojot	mainās stereotips, ka sabiedriskais transports ir neērts, ar to brauc tie, kam nav auto	interneta pārklājums ir būtisks digitālu risinājumu kvalitatīvai nodrošināšanai
	matemātiskie aprēķini par ekonomiju, izvēloties citu pārvietošanas veidu	radītā infrastruktūra mudinās cilvēkus izvēlēties šos pārvietošanās veidus		
	sabiedrība saprot, ka auto industrija pārkārtojas; pāreja ir tendence nevis iegriba	uzlabojas VESELĪBA (mazinās gaisa piesārņojums). arī ejot kājām, izmantojot velo		
	sabiedrība aizdomāsies, kādu ietekmi radām, iekāpjot auto un veicot īsu attālumu; sapratīs, cik svarīgi ir rīkoties videi draudzīgi			
	pašvaldība ir piemērs citiem - darbinieki jau izmanto videi draudzīgus pārvietošanās veidus.			
	Pieejams finansiāls atbalsts, lai iegādātos			
	Pieejams atbalsts uzturēšanā (piemēram, neder baterija mūsu apstākļiem utt - kur un kā samainīt)			
Rīcības Kas jā dara, lai sāktos pārmaiņas?	jāattīsta infrastruktūra, zinības, prasības mācību iestādēs kā lietot jaunus transporta līdzekļus (elektromobilus u.c.). gan lietotāju izglītošanai, gan biznesa vajadzībām	ne vienmēr ir jāizbūvē veloceļņš, var pielāgot taciņas		atvērto datu pieejamība un integrēšana risinājumu radīšanā, tostarp privātajiem uzņēmējiem, kas izstrādās dažādas lietotnes, risinājumus
	sabiedrības izglītošana, informēšana (ar konkrētiem piemēriem) + piedāvāt iespēju izmēģināt dažādus pārvietošanās veidus	pašvaldības īsteno projektus, lai iekārtotu infrastruktūru, kas atbalsta videi draudzīgo t/l izmantošanu	sabiedrības izglītošana, informēšana (ar konkrētiem piemēriem)	sabiedrības izglītošana, informēšana (ar konkrētiem piemēriem)
	pašvaldības īsteno projektus, lai iekārtotu infrastruktūru, kas atbalsta videi draudzīgo t/l izmantošanu			datos balstīti risinājumi
	pašvaldību darbinieku izglītošana			sabiedrībai un to grupām jāpiedalās sabiedrības līdzdalības procesos

	pašvaldību iepirkumos par auto iegādi koncentrējas tikai uz videi draudzīgajiem			Nacionāla līmeņa politikas izmaiņas -
	organizēt informatīvās kampaņas, kas popularizē un vairo zināšanas un maina attieksmi. Ar zināšanu celšanu kļūst mīļus (piemēram, ka ar elektrovelo ziemā braukt nevar)			
Rādītāji <i>Kas to apliecinās?</i>	reģistrēto e-auto skaits (vai īpatsvars) reģionā	velobraucēju skaitīšana, kas nošķir gājējus no braucējiem		e-pārvaldes lietotāju skaits (pašvaldību šoferiem nav jāvadā dokumenti)
	palielinās mazemisiju zonas	cik, kā, cik bieži izmanto mikromobilitātes infrastruktūru		
	Co2 rādītāju samazinājums; gaisa kvalitātes mērījumi			

Rīcības virziens 2) Sasniedzamība un pieejamība (iekšējā, ārējā) t.sk. pakalpojumu

Ietekme 2027 <i>Realitāte, ko vēlamies pieredzēt 2027.gadā</i>	Platjoslas interneta pieejamība visā teritorijā, lai nodrošinātu e-pakalpojumu pieejamību visiem; vienlaicīgi nodrošinot pakalpojumu arī klientiem, kam nav digitālās prasmes	"Transports pēc pieprasījuma" pakalpojumiem	Labu ceļu kvalitāte, lai veicinātu iedzīvotāju mobilitāti, pārcelšanos uz lauku teritorijām	Skolēnu autobusi - pielāgoti sabiedriskajam transportam, tādejādi palielinot sabiedriskā transporta rentabilitāti	Pakalpojumi tuvāk iedzīvotājiem, ne tikai lielajos centros
	jēgpilna e-pakalpojumu ieviešana; pakalpojumi viegli izmantojami, saprotami	pakalpojums vientuļajiem iedzīvotājiem - sociālais darbinieks, kas apciemo, aprunājas	Vilcienu attīstība - reizi stundā sasaiste ar Rīgu	skolēnu autobusi - arī interešu izglītības pieejamībai	Pakalpojumu grozs, kas pieejams pagasta līmenī/ novada centros/ reģiona centros
	e-pakalpojumi kā pamatveids kā saņemt pakalpojumus	klātienē pakalpojumi - arī kā iespēja socializēties	ātra vilcienu kustība - ne tikai nokļūšanai darbā, bet arī tūristiem	netiek dublēti reisi, netiek dalīti pasažieri	izmantot lielāku sabiedrības līdzdalību pakalpojumu plānošanā
	iespēja piekļūt e-pakalpojumiem - klientu apkalpošanas centriem	Transports "Brauc un paņem līdzi", izveidota legāla sistēma, kā to izdarīt, regulējums			Lietotāja orientēti e-pakalpojumi; pakalpojumi tā izveidoti, lai cilvēki var paši e-vidē saņemt pakalpojumu, bez palīdzības
	digitālo prasmju uzlabošana; īpaši klientu apkalpošanas centru darbiniekiem (palīgiem)	Pakalpojums nāk pie cilvēka, ja cilvēkam nav iespējams nokļūt līdz pakalpojumam			pakalpojumu nodrošināšana riska grupu iedzīvotājiem
		Vairāku iestāžu apvienošanās un kopīgu izbraukuma pakalpojumu sniegšana			videokonsultācijas, tiešsaistes konsultācijas par pakalpojumu
Iesaistītie <i>Kam un kā tas palīdzēs?</i>	visi iedzīvotāji	visi iedzīvotāji	visi iedzīvotāji	visi iedzīvotāji	visi iedzīvotāji
	pakalpojumu sniedzēji	transporta operators - nav jānodrošina nerentablus reusus ar lielu autobusu, optimizētas izmaksas	pakalpojumu sniedzēji (arī neatliekamā med. palīdzība)	pašvaldības	pakalpojumu sniedzēja iestāde
		pašvaldība - ekonomiskāks sabiedriskais transports	uzņēmēji		sadarbībā ar VARAM
			Jaunienācēji - motivācija pārcelties uz lauku teritorijām		

Izmaiņas <i>Kam jāizmainās, lai notiktu vēlamais?</i>	Šobrīd lauku teritorijās ir zaudējumi, nepieciešams atbalsts valstiskā līmenī, vai arī valsts interence, lai nodrošinātu internetu attālās teritorijās	virzība nacionālā līmenī, grozījumi normatīvajos aktos	iespēja reģioniem sadarbībā ar pašvaldībām noteikt reģionālās nozīmes ceļu attīstību	ļaut pašvaldībām uz vietas izlemt, kas ir optimālākais variants skolēnu nokļūšanai skolā, viegli maināms un pielāgojams	
	birokrātiskā sloga samazināšana, izpēte un izpratne par procesiem, vai nodrošina lietderību (pakalpojumiem)	videi draudzīgāks, varētu būt arī elektromobīlis	lemt par investīcijām ceļu attīstībai, par prioritātēm, pēc tam valstiski nemainīt to, ko ir izvirzījis konkrēts reģions	sabiedriskā transporta ātruma palielināšana (ekspresreisi, mazākas ietilpības autobusi) un paralēli reisi, kas apstājas visās pieturās	
	plašāka mēroga plānošana starp programmām, institūcijām nepieciešama, sekošana līdzi lietderībai, iespēja pārvirzīt finansējumu starp jomām	ļaut pašvaldībām savās teritorijās noteikt, kur nepieciešams, maksimāli attālināties no smagnējās birokrātijas		Tiešie reisi uz centru, reisu savienojamība	
	Nodrošināt, ka finansējums pašvaldībai, reģionam - tiek izlietots pēc vajadzības				
Rīcības <i>Kas jādara, lai sāktos pārmaiņas?</i>	digitālās prasmes, prasmju pilnveides plāns	izveidot regulējumu, iespēju iedzīvotājiem pašiem organizēties, īpaši vietās, kur nav pieejams sabiedriskais transports	Vienota plānošana visos līmeņos. T.sk. attiecībā uz veloceļiem, skatoties arī uz tūrisma objektiem, citiem objektiem.		pilotprojekts bibliotēkā - visus pakalpojumus var saņemt bibliotēkā
	finanšu rīki digitālo prasmju uzlabošanai, gan pašvaldību, gan reģiona līmenī, ES projekti		Veloceliņu izbūve jaunajos ceļu pārbūves projektos		
	šajās programmās nenoteikt šauru nišu, mērķauditoriju, tādejādi sakrājot pakalpojumu		Veloceliņu tīkla savienojumi, savstarpēji savienoti posmi		
Rādītāji <i>Kas to apliecinās?</i>					

Rīcības virziens 3) Sadarbība mobilitātes un satiksmes infrastruktūras jautājumos

Ietekme 2027 <i>Realitāte, ko vēlamies pieredzēt 2027.gadā</i>	Sadarbības platformas - klātienē un attālināti: pieredzes apmaiņa (vīzītes, sarunas), domnīcas, darba grupas, domu apmaiņa semināros, iespējas sniegt atzinumus, priekšlikumus.	Kopīgs redzējums par attīstības koridoriem, prioritātēm politikas veidošanā, koordinācija	Sabiedrības iesaiste un saziņa - sadarbība ar iedzīvotājiem un uzņēmējiem pašvaldībās	Uzlabota transporta infrastruktūra un savienojumi
	Sadarbības ar vides speciālistiem, kas ļautu nonākt pie labākiem risinājumiem (starpsektoru sadarbība)	Dokumentēšana, procesu fiksēšana, lai nodrošinātu nepārtrauktību un pēctecību politikas veidošanā	Dažādu saziņas kanālu izmantošana (atbilstoši mērķa grupu specifikai)	Nodrošināta iedzīvotājiem pieejamība pamatpakalpojumiem, sociālajām un ekonomiskajām aktivitātēm
	speciālisti atbildīgās jomās, atbildīgās institūcijas (skaidras atbildības - kurš, par ko atbild)	Sadarbība ar zinātnes, pētniecības institūcijām (pētījumi palīdz pieņemt lēmumus)	Izglītoti un informēti satiksmes dalībnieki	Nodrošināti uzņēmējdarbības attīstībai un konkurētspējai nepieciešamie nosacījumi - autoceļu kvalitāte, to sasaiste ar industriālajām teritorijām un dzelzceļa pārkraušanas stacijām
				Uzlabota gan fiziskā (ceļi) gan digitālā satiksmes infrastruktūra (saraksti, maršrutēšana, mob. koplietošanas pakalpojumu pieejamība, biļešu iegāde internetā, uzlādes vietas, utt.).
Iesaistītie <i>Kam un kā tas palīdzēs?</i>	Pārvaldes institūcijas	Pārvaldes institūcijas	Pārvaldes institūcijas	Gala lietotājs visiem pārvietošanās veidiem
	pašvaldības	pašvaldības	pašvaldības	Viesi, tūristi
	reģions	reģions	reģions	uzņēmēji
		zinātnes, pētniecības institūcijas	sabiedrība	pakalpojumu sniedzēji
Izmaiņas <i>Kam jāizmainās, lai notiktu vēlamais?</i>	Labas iedejas tiek īstenotas projektu līmenī (sadrumstaloti), kā to koordinēt, lai ir secīgs turpinājums	Jāpiedāvā labi sagatavots, izstrādāts pakalpojums	Sabiedrība skaļāk pauž savas vēlmes, vajadzības	Ja pakalpojumi kļūs kvalitatīvāki, tad mainīsies pārvietošanās paradumi
		Uzsvērt ieguvumus no paradumu maiņas	Mainīt attieksmi "jā, gribu, bet ne pa manu īpašumu"	Jāpaplašina pārvietošanās veidi, iespējas tos izmantot
		Jo ērtāki un sadarbībā balstīti risinājumi, jo vairāk ieguvēju un lietotāju		
Rīcības <i>Kas jādara, lai sāktos pārmaiņas?</i>	Jāpārskata atbildības sadalījums, vietējie jautājumi pašvaldību pārziņā		Saziņas kanāli atbilstoši mērķgrupai (sociālie tīkli drukātie mediji, telefona līnija)	Mobilitātes punktu izveide – sadarbības modelis - valsts, pašvaldība, privātie uzņēmēji

	Plānošanas reģionu funkciju paplašināšana		Vietējo viedokļu līderu aktīva iesaiste (pašvaldībās labāk strādā nekā drukātais vārds)	Mazāki mobilitātes punkti mazpilsētās
			Aktīvistu organizācijas, sabiedriskās aktivitātes	Elektroauto uzlādes vietas, jauna uzlādes infrastruktūra (pie dabas objektiem)
			Svarīgi ir līdzsvarot komunikāciju interneta vidē ar klātienē tikšanās	
Rādītāji <i>Kas to apliecinās?</i>		ledzīvotāju saglabāšana teritorijā	Pasažieru skaits sabiedriskajā transportā	Uzņēmumu veiksmīga darbība (darba vietas, apgrozījums)
				Tūristu skaita pieaugums
				Kultūras pasākumu apmeklējums

Rīcības virziens 4) Mājokļu kvalitāte un pieejamība

Ietekme 2027 <i>Realitāte, ko vēlamies pieredzēt 2027.gadā</i>	Attīstīta visa veida infrastruktūra (ceļi, mobilais tīkls, internets) un pieejami resursi (ūdens u.c.) īpaši lauku teritorijā	Atviegloti apstākļi apdzīvotībai laukos. T.sk. Elektrības pieejamība	Pašvaldība iekārto vidi (infrastruktūru) ciematiem / dzīvojamām mājām, kur privātie nāk un būvē daudzdzīvokļu mājokļus	Ilgtspējīgu mājokļu būvniecība	Hipotekāro kredītu pieejamība arī laukos, lai var dzīvot kur vēlas (nevis kur banka dod naudu)	Mājokļu pieejamība, īpaši maznodrošinātām un grūtībās nonākušām personām
	moderna infrastruktūra	Jaunās ģimenes ietu dzīvot viensētā, ja tur ir ceļš, elektrība, internets	Jauns dzīvokļu fonds - jaunas dzīvokļu mājas (ģres dzīvokļi)	Gatavi tipveida projekti (viedi), kas mazina projekta izmaksas	Jaunajām ģimenēm un ne tikai	Cilvēkam grūtībās ir kurlp doties, dzīves vide ir pieejama un sakārtota
	pašvaldību komunikācijas pratība - uzrunāt mērķa grupas, "pārdot"	Saglabājušās viensētas, attīstījušies mazie ciemati. Piekluve ciematiem uzlabojusies.	Dzīvokļi speciālistiem - pie centriem, darba vietām		Gatavi tipveida projekti (viedi), kas mazina projekta izmaksas	Jaunu sociālo dzīvokļu būvniecība - esošais fonds izsmelts. Modernas ēkas atbilstoši funkcijai
	projektu attīstība veidota saskaņoti ar iedzīvotājiem	Iespēja sakārtot pamat infrastruktūru mājokļos (elektrība) laukos, īpaši jaunajām ģimenēm	Plus saistītie pakalpojumi - skola u.c.			Tukšie, rezervētie dzīvokļi pašvaldībā, kurus neizmanto
	skaidra vīzija, kur, kas būs	Elektrisko auto uzlādes tīkls arī laukos	Ģres dzīvokļu tirgus sakārtošana			
	Kvalitatīvs pieejams dzeramais ūdens (arī kanalizācija) gan viensētās, gan mazos ciematos	Elektrības "bankas"?				
	Sakārtota mazo ciematu infrastruktūra					
	Pagastu centri savienoti ar asfaltu. Ceļi. Internets					
	Iespēja strādāt attālināti lai kur arī nebūtu - ceļš, internets					
Iesaistītie <i>Kam un kā tas palīdzēs?</i>	iedzīvotāji esošie un topošie	iedzīvotāji esošie un topošie	iedzīvotāji esošie un topošie	esošie iedzīvotāji, kas vēlas uzlabot dzīves apstākļus	jaunie speciālisti, cilvēki ar labiem ienākumiem	grūtībās nonākušās personas
	jaunie speciālisti, cilvēki ar labiem ienākumiem	jaunie speciālisti, cilvēki ar labiem ienākumiem	jaunie speciālisti, cilvēki ar labiem ienākumiem	jaunie iedzīvotāji - pieprasījums pēc ilgtspējīgiem risinājumiem	esošie iedzīvotāji, kas vēlas uzlabot dzīves apstākļus	Sabiedrība (drošība palielinās)
	pašvaldības	pašvaldības	pašvaldības	uzņēmēji, kas tos būvē	pašvaldības - iegūst cilvēkus, cilvēki uzlabo vidi	pašvaldības

	uzņēmēji - darbinieku piesaiste	uzņēmēji - darbinieku piesaiste	uzņēmēji - darbinieku piesaiste	pašvaldība - sakārtots plānojums, pasūta ilgtspējīgus risinājumus, paraugprojekti	uzņēmēji - iespēja piesaistīt darbiniekus un klientus	atbildīgie dienesti (IeVP, u.c.)
		elektrības pakalpojumu sniedzēji		kopiena kā mājas būvētājs - Zviedrijas modelis	bankas - kā tās pārliecināt?	Starpinstitūciju sadarbības grupas
				būvvaldes u.c. - kā atvieglot	būvvaldes u.c. - kā atvieglot saskaņošanas procesu?	Vidzemes augstskola
				energo piegādātāji - ietaupījums (atjaunojamās enerģijas risinājumi)		
Izmaiņas <i>Kam jāizmainās, lai notiktu vēlamais?</i>	Šķēršļi: Pašvaldību vēlmes (un iespējas). Finansējuma pieejamība. Birokrātiskie ierobežojumi / slogs		Shēma: Finansējums (ne tikai ES fondi, arī PPP) -> Pašvaldību kapacitāte uzsākt, īstenot PPP projektus + Uzņēmumu kapacitāte īstenot PPP projektus -> Savstarpēja uzticēšanās -> Iesaistīt lemsšanas procesā, atvērtība, līdzdalība		Politīkiem - attīstības vilcējs nav tikai Rīga. Reģionos ir potenciāls, jāattīstās līdzsvaroti. Jāmaina domāšana.	
	Attīstīta visa veida infrastruktūra (ceļi, mobilais tīkls, internets) un pieejami resursi (ūdens u.c.) īpaši lauku teritorijā		Pašvaldība ar uzņēmējiem, kopienu dialogi - šeit vieta, ko varat te piedāvāt, ko gribam redzēt			
			Īres tirgus - tukšie dzīvokļi vs pieprasījums, neadekvāti lieli maksājumi			
Rīcības <i>Kas jādara, lai sāktos pārmaiņas?</i>	Sakārtoti plānošanas dokumenti	Pašvaldība apzin šādas viensētas, kur ir jau būvēts. Lai var būvēt jau vietā, kur ir jau kāda infrastruktūra.	Kopienas veidošana kā virzītājspēks dzīves kvalitātes uzlabošanai			Izstrādāt labi pārvaldāmas sociālās mājas nosacījumus, risinājumus. Iesaistām inženierus, sociologus. Ar mājas struktūru mainām dzīvi cilvēkiem.
	Apzināt vietu esošo potenciālu (dusošie centri)	Sistēma, kur vienkopus redzēt iespējas, piedāvājumus, īpašumus (zeme, māja, komunikācijas)	Zviedru modeļa pārņemšana kopienu mājokļu būvniecībā			Izstrādāts modernas sociālās mājas nosacījumi kā paraugs
		Tipveida būvprojekti	Kā komunicēt - labās prakses (pārņemt jau			

			esošos modeļus). Neizgudrot riteni			
		Vadlīnijas (PPP, ne tikai)	Regulārs process, sekošana līdzī labajām iniciatīvām			
			Apzināt tukšos dzīvokļus; risinājumi kā ietekmēt īpašniekus (NĪN atlaide kā motivators /sods?)			
Rādītāji <i>Kas to apliecinās?</i>						

Rīcības virziens 5) Ilgtspējīgas dzīves vides attīstība, vides infrastruktūras pārvaldība

Ietekme 2027 <i>Realitāte, ko vēlamies pieredzēt 2027.gadā</i>	pašpietiekams reģions (visos līmeņos). (līdzsvarā ar sadarbību, jādefinē mērķi, kur mēs ejam uz šo pašpietiekamību - atpūta, rekreācija, pārtika)	kompetenču centrs (īpaši energoefektivitātes jomā) - nepārtraukts monitoring, kontrole - reģionāls stingrs viedoklis par šo. uzticama struktūra, kas spēj sniegt vērtējumu, pamatotu zinātnē, faktos.	zema patēriņa dzīvesveids	veselīga, daudzveidīga, noturīgs dabas kapitāls. Dzīves vide /dabas vide - lauksaimniecība, dzīves vide pilsētā/laukos, pieejamie pakalpojumi (piemēram, izglītība tuvu mājām)	Attīstīta un uzlabota vides infrastruktūra
	Subsidaritāte, decentralizācija. labāk plānot reģionu līmenī, kā, piemēram upju baseinu plānošanas līmenis. elastība pārvaldībā	Sadarbība starp pašvaldībām ir koordinēta, secīga, vienots infrastruktūras tīkls - nav katrā pagastā attiecīgais speciālists, bet pāri robežām	Patēriņā samazinājies nepārstrādājamo lietu/materiālu lietojums	Negatīva ietekme: plakanība - antropocēnā ietekme, kā pārveidojam ainavu un padarām to plakanu, norokot kalnus - izaicinājums ainavai	Zaļā publiskā infrastruktūra, īpaši pilsētvidē
	Izturētspēja dažādās krīzēs (resilience)		samazinājies kopējais elektropatēriņš, CO2, no tā izejot plāno, kādus risinājumus izmantojam transportā, atkritumu apsaimniekošanā (komposts lokālā līmenī) utt.	izglītoti iedzīvotāji, lēmumpieņēmēji, sapratne par to, ka šī ir prioritāte. sabiedrības domāšanas/paradumu maiņa	Centralizēto notekūdeņu sakārtošana
	pēc iespējas vairāk iesaistīties no globālām lietām, kas mūs padara jutīgus. piemēram, atsaiste no globālajiem uzņēmumiem, vietējie ir pēc iespējas pašpietiekami		atkritumu šķirošana vēl aktīvāka, ražotāju mudināšana uz atkārtoti pārstrādājamu iepakojumu ražošanu - mehānisms šim	ārējā ietvara radīšana, lai īstenotu šīs jaunās domāšanas rīcības	Videi draudzīgu meliorācijas sistēmu risinājumu izpēti un veidošana
			iedzīvotāju kustības (otrās elpas aktivitātes, beziepakojuļa veikali, u.c. mazās lietas)	dabas sistēmās balstīti risinājumi - (nature based solutions)	Ūdenssaimniecību attīstība
				Zila/zaļā infrastruktūra - arī pāri robežām. piemēram, rekreācijas iespēja, lietus ūdeņi	Attīstītas publiskās ārtelpas rekreācijas vietas, t.sk. tūrisma attīstībai
				kopienas pārvalde - pašvaldība var risināt savus jautājumus citādāka veidā	
Iesaistītie <i>Kam un kā tas palīdzēs?</i>	iedzīvotāji	ledzīvotāji	iedzīvotāji	iedzīvotāji	
	uzņēmēji	pašvaldības	pašvaldības	pašvaldības	

	pašvaldības (nodokļu ieņēmumi piem.)	uzņēmēji, vietējā mērogā	uzņēmēji, vietējā mērogā	uzņēmēji, vietējā mērogā	
	NVO vai teritoriālās kopienas, 0 pārvaldības līmenis	Kopienas	kopienas	kopienas	
	vide			tūristi	
Izmaiņas <i>Kam jāizmainās, lai notiktu vēlamais?</i>	atkarība no lielā elektroenerģijas tīkla (lielais politikas līmenis)	ir atrasti labākie risinājumi, piem., par AR izmantošanu, mājsaimniecību/publisko ēku apsaimniekošanu.	sabiedrības izpratne par ķīmisko produktu lietošanu sadzīvē, uzturā, vidē	Latvenergo lielais monopols un līdzšinējā politika ir ļoti bremsējusi AER izmantošanu	
		iedzīvotāji ir zinoši par šiem labākajiem risinājumiem	ķīmija - kosmētikā, citos produktos, ko uzņemam sevī un vidē. arī politiskā līmenī neesam pasargāti.	izaicinājums mazajām lauku saimniecībām - lielajiem šobrīd tiek dotas vēl lielākas priekšrocības, padarot lielo vēl lielāku (visticamāk arī videi nedraudzīgāku)	
		datu pieejamība, lai iznestu šo	izaicinājums- radīt līdzsvaru starp patēriņu un augstiem ienākumiem (globāls izaicinājums)	iztrūkst mērķtiecīga politika, lai ļautu dzīvot mazajām saimniecībām	
			pārstrādājams iepakojums. bezierojuma veikali, sava iepakojuma izmantošana	mazais lauksaimnieks pārdod nevis izīrē savas zemes, tādējādi apdraudot apdzīvotību	
			neieinteresēti ražotāji mazināt patēriņu- lielo spēlētāju intereses		
Rīcības <i>Kas jādara, lai sāktos pārmaiņas?</i>	veicināt mazās elektrostacijas, kas vietējā līmenī var nodrošināt elektrapgādi	sadarbības veidošana plašos līmeņos	politiski - pasakām nē kādu konkrētu produktu/vielu ražošanā, izmantošanā	Jāveido dabas sistēmās balstītus risinājumus - (nature based solutions)	
		enerģētikas kopienas (šobrīd uzsākts jauns projekts), lai tās nenokcentrējas tikai uz elektroenerģiju, bet plašāk	veicināt bioloģisku produktu ražošanu/lietošanu	vides risku teritorijas - to plānošana, identificēšana, aizsardzība	
		neatļaut LV pārdot zemas elektroklauses ierīces (politiskais līmenis)	radīt ārējo stimulu nelietot ķīmijas, izcelt ražotājus, kas ir ekoloģiski, izcelt, ka, piemēram, šajā vietā netiek lietotas konkrētās ķīmiskās lietas. specifiskās nišas radīšana	jāanalizē lielo saimniecību ietekme uz vides kvalitāti	
		vietējo iedzīvotāju iesaistīšana	publiskie iepirkumi par bioloģisko produktu iepirkšanu skolu	pilsoniskās iesaistes veicināšana, kopienu attīstība, sabiedrības pilsoniskās atbildības veicināšana	

		pusdienām., zaļie iepirkumi sadzīves ķīmijai		
	sadarbība ar ViA	reģiona līmenī kopīgi projekti izpratnes veicināšanai, rīcību maiņai	valsts funkciju deleģēšana NVO vai pašvaldībām - maz izmantos rīks, piemēram, savā teritorijā esošo LVM apsaimniekošana	
		rīcības-turpināt diskusijas sabiedrība, informētība par šīm tēmām, labo prakšu popularizēšana (piem. vietēja līmeņa sacensības, akcijas)	kopiena ņem pārvaldība kādu konkrētu resursu (commons for comunities)	
		vispārēja sabiedrības izglītošana par atkritumu šķirošanu, apritīgumu, ar dažādām akcijām, īpašiem piedāvājumiem, kas veicina, mudina nevis soda. mājsaimniecībām draudzīgas rīcības (piem., šķirošanas konteineri mājas pagalmā)		
Rādītāji <i>Kas to aplīdzinās?</i>				